

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Maurittii Gudeni Historia Erfurtensis Ab Vrbe Condita Ad Reductam

Gudenus, Johann Moritz von

Erfurti, 1675

XXXIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11903

tate (a) Denstadianâ , Elector Swicardus, (b) Monasterium Regularium, desertum à Canonicis adiecit, sicque residentia (c) in Collegium Societatis evecta est.

XXXIII.

Frequentes interim conventus (d) cum Saxonibus Civitas habuit, interdum etiam dona submisit, ut de favore certior esset. Cum † Moguntino autem continuatæ lites, & tam profana, quam sacra disputata sunt. Jus tribuum, illas erigendi confirmandique regale Sedes Moguntina sibi hætenus servaverat, hoc Senatus eripere conatur, utque favorem † attentatum haberet, multis de Moguntinis Officialibus queritur, varios in ipsos excessus, & delicta conjicit: è contra Elector † sua jura vindicat, si quid Officiales peccaverint, ad suam id cognitionem pertinere. Nunciat † præterea se vi patrum (e) ante duo sæcula initorum Comitatus Tondorff, & Mühlberg pro dimidiâ parte dato pretio redempturam. Parvi hæc Urbici faciebant, † Dominos se Comitatum istorum, de reluendi jure nihil constare; frustra illis pacta allegantur, qui ut Moguntinis armis in disito loco, sic & pactis eorum prævalere sibi visum sunt. Irritavit Wolfgangum dolus sub-

Continuata cum Moguntino lites.

Senatus de Officialibus querela.

Electoris responsum.

Nunciat Elector restitutionem Tondorffii & Mühlbergii

Senatus renuit.

(a) 1609. fuitque quindecim millium aureorum.

(b) 1615.

(c) 1619.

(d) MS. Chron. Erfurt.

(e) Vide supra ad annum M C C C L V I I.

ditorum, cumque persecutio juris sui
difficilior videretur, quam ut exequi pos-
set, desperatum consilium amplexus est.

* † Egit cum Principe Saxoniae Friderico
Wilhelmo (a) Electoratûs ejusdem ad-
ministratore, eique sub certis conditioni-
bus jus suum reluendi cessit. Redimeret
Administrator Comitatus refuso pretio,
eorumque possessionem apprehenderet.
Annis quadraginta fructus perciperet, po-
stea Archiepiscopatu ex integro restitue-
ret, ac pretium vicissim expectaret. Se-
creto hæc, etiã postquam Moguntiaë quar-
to Augusti conclusa essent, habita sunt,
ut prius ad executionem necessaria, pe-
cunia scilicet, confirmatio Cæsaris, & a-
lia pararentur; attamen timuit Civitas,
quod subsit, & sylvam Tondorffensem
liberalius succidit. Saxo prohibet, cum
autem id, quod actum fuerat, propalare
necdum vellet, jus venandi istã
in sylvã prætendit; in cujus præjudicium
nudare lucos fas non esset. Civitas non
satis ignara, quod aliud ageretur, novam
litem intendi, novumque jus, quod ne-
mo majorum hæctenus affectaverit, con-
queritur. His menses aliquot insumpti.
† Vigesimo tertio Novembris ab Admi-
ministratore Legati in Urbe adsunt, ro-
gantque Senatus deputare quosdam vel-
let ad breve colloquium, habere se,

* MDLXII.

*Wolffgãgus
reluendi jus
sub certis le-
gibus Saxo-
ni cedit.*

*Saxo Lega-
tos mittit
Erfordiam.*

Q

quæ

(a) Acta hujus rei in Archivis extant locupletissima, & quidem
Erfordiaë in theca viridi compacta.

*Ubi sibi cessit
significat.*

*Pretium of-
fert.*

*Erfurtensis
Responsum.*

quæ nomine sui Principis exponant. Mif-
sus è Curiâ Syndicus, & duo Senatores
ad hospitia Saxonum: hi venientibus man-
data, & quæ hæctenus acta sint, expo-
nunt: † Electorem Moguntinum, Ad-
ministratori Electoratûs Saxonici jus redi-
mendi Comitatus Tondorff, & Mühl-
berg, sub certis legibus cessisse, adferre
igitur † se pretium olim pro Tondorff,
& dimidietate Mühlberg Gerhardo Archi-
Episcopo solutum, scilicet, MCC. mar-
cas argenti, alteram dimidietatem Mühl-
bergii redimendam se sibi reservare. Cæ-
saream etiam Majestatem hæc pacta con-
firmasse, hæc sigilla, has manus Cæsaris,
Electoris, sui que Ducis esse, fundari nego-
tium hoc in aperto jure, atque conser-
vationem Moguntinorum Dominiorum,
ipsius adeò fidei Erfurtensis integritatem
respicere, proinde assensu in id, quod
jura exigunt, se tam parum dubitare, quam
iniqua attentata à Senatu metuant. Reip.
Syndicus ne repentino responso in detri-
mentum causæ quid loqueretur, copiam
productorum petit, ut eas præter postu-
lata Senatui exponere, ejusdemque men-
tè Legatis referre posset. Annuunt hi
petitis, & illos pactorum versus, qui ces-
siones testabantur, edunt, conditiones
autem sub quibus facta, Moguntinos so-
lum, non Erfurtenses attinere ajunt, &
earum editionem negant. Sic eo die dis-
cessum est. Altero Deputati revertuntur, &

& quam aliena hæc postulata Senatui visa sint, exponunt. Rem arduam esse, in quâ extemporalis resolutio ne peti quidem debeat. † Evolvendum prius Archivum & instrumenta hujus negotii quærenda, libertatem Civitatis in cives diffusam, ut de majoris momenti negotiis omnes deliberent, atque hinc Collegia quinque Senatorum, prætereà tribunos, Opifices, quaterniones, in & extrâ portas convocari oportere, penes eos Reip. summam, & gravissimum præsentis rei momentum stare, hos intrâ tam breve tempus non convocari, minus informari de causæ meritis posse. Ne tamen ignorent Saxones, quid Senatus in præconsultatione, salvo Reip. voto, hac de re senserit; † cessionem aunt, ex defectu materiæ nullam esse, cum Moguntino redemptionis jus non competat, dimidietatem Mühlbergii propriam Urbis, nec à Sede, sed ab Hennenbergensibus, & Schwarzenburgicis emptam, similiter in Comitatu Tondorff multa bona Civitatem, jam olim ante emptionem habuisse, & nunc habere, quæ reuitio non attineat, proinde sibi tanquam communis rei Dominis jus retractus competere, imò cum respectu istorum bonorum subditi sint comitatûs, sine consensu suo fieri cessionem non potuisse, cum inviti subditi alienari nequeant. Ad hæc per Cancellarium Saxones: † Dominium ex utili, non ex vero sibi Erfurten-

*Moras nō
Etunt.*

*Cessionē im-
pugnant.*

*Saxones de-
ferunt.*

ses asserere, qui propriis confessionibus ex literis ad Saxones datis convinci possint, ubi utriusque Comitatus Domini Moguntinae Sedi adscripserint. Esse dimidietatem (a) Mühlbergii non à Moguntino, sed cum ejus licentiâ hoc pacto emptam, ut Sedi redemptio libera quancumque permittatur. Quæ de retractu, & invectorum subditorum alienatione ridicule dicta, huc non pertinere, cum ista omnia in pacto de retrovendendo non atterdantur: † iterum Erfurtenſes: datam quidem reemendi facultatem Sedi, alii, ut literæ dicunt, ex reverentia, & devotione, hæc quia personalia sint, ced non posse, imò disertè ibi legi, ne unquam extraneos isti Comitatus alienarentur; prætereà vigore contractuum integranni quadrante reuisionem prius intimari oportere. Saxones offensi, † num non ante biennium Moguntinus intimari auctoque calore etiam reuisionem alterius dimidietatis Mühlbergii indicunt, imulacervum auri in mensam comportant: ibi pretium utriusque Præfecturæ jacere, præter quod nihil postulare Civitas possit. Post paucos dies scribit Senatui Dux Joannes Administratoris frater, pretium nuper † recusatum Salzæ sub custodia Senatûs in deposito jacere, nullam amplius moram negotium pati, proinde subditis homagium indicendum, cui tam ultæ rei

*Uteriora
Erfurtenſium
fundamenta*

Integræ Mühlbergii reuisionem Saxones indicunt.

Pretium ab Erfurtenſibus recusatum Salzæ deponunt.

a) Vide supra ad Annum MCCCLVII.

si Civitas Vasalligio multiplici Ducibus ob-
 stricta resistat, feloniam fore, non nisi
 caducitate feudorum expiabilem. Mul-
 tum his territi Erfurtenses instrumentum
 publicum † conficiunt, & in eo super
 iniquitate rei queruntur: habere se vetu-
 stissima cum Saxonibus pacta, vigore quo-
 rum lites ortæ non sic pro Imperio, & vio-
 lenter, sed missis utrimque arbitris per
 laudum expediendæ sint. Præterea † si-
 mili causa Domum Saxoniam sibi teneri,
 quæ Kapplendorffensem Præfecturam eâ-
 dem lege possideat, nec tamen in relutio-
 nem consentire velit. Petere se fidem
 majorum, illudque jus, quod Saxones
 sibi constituunt, in eos retorqueri. Hoc
 instrumentum mittere per nuncium non
 ausi, metuculoso consilio clam in Cancel-
 lariam Vinariensem projici faciunt. Ar-
 ripiunt hanc injuriam Saxones, & missis
 causæ meritis eam exaggerant; minantur
 etiam, sed & interim Saxonica subjectio
 subditis indicitur. Magna fuit in Urbe ci-
 vium indignatio: † hæccine protectio
 Saxonica esset tot annuis pensionibus em-
 pta? si fœdus cum Moguntino contra Ci-
 vitem Duces paciscantur, adigi se ad de-
 sperata consilia, & illum, quibuscunque
 modis placandum. Saxones † ut suæ
 causæ odium minuerent, à Religione fa-
 vorem mutuuntur, spargunt, Consiliarii
 (a) etiam ad primores Urbis perscribunt:

Duces

*Protestatio-
 nem publicã
 Erfurtenses
 in Cancellar-
 iam Vina-
 riensem clã
 projiciunt.*

*Ad edictum
 quod quisq;
 juris provo-
 cant.*

*Civitatis
 querela in
 Saxones.*

*HibonoRe-
 ligionis des-
 deria sua
 palliant.*

(a) *Extant litteræ originales in dicta theca viridi.*

*Tondorff &
Mühlberg
occupant.*

** MDC. III.
XXXIV*

*Post execu-
tionem arbi-
trii eliguntur*

*Erfurtensium
quinque gra-
vamina.*

Duces suos non quod fidei majorum in-
memores, aut quicquam de affectu in ur-
bem remiserint, sed pro ejusdem bono
cum Moguntino pepigisse. Hunc Comi-
tatus suos constituisse armis vindicare,
quibus cum impares Erfurtenses, lapsis in
potestatem Moguntinam arcibus actum
de Religione fuisse. Alii his decepti, pru-
dentiores fucum adverterunt. Die secundo
Decēbris farces Tondorff & Mühlberg mi-
litari manu occupatæ, & sic isthæc omnia
intra novem Dies festinanter peracta
sunt.

* Obtenta possessione † arbitri utrim-
que nominati, qui controversias dirime-
rent; Conventum Arnstadii, postea eti-
am Büdstadii, ubi Erfurtenses ante omnia
se in possessionem restitui petunt. Saxo-
nes hanc litem non suam, sed Mogunti-
nam esse, proinde ad arbitros non perti-
nere ajebant, si quid autem præter eam fla-
gitent, se justa omnia passuros. Urbici
quinque potissimum gravamina adducunt.
† Dimidietatis Mühlbergii relevationem eā-
dem penè septimanâ nunciatam, & vio-
lentæ executioni mandatam esse, quod
pactis manifestè contrarietur. Secundò,
præter census aliquos multa se prædia in
utraque Præfectura habere propria, quæ
nullis subjecta pactis simul adēpta sint. Ter-
tiò, pagos Meckfeld, Tieffengruben, &
Hohnfeld ad Præfecturam Tondorff non
pertinere, qui tamen cum ea occupati,
sicque restitui debeant. Quartò, Kapplen-
dorff-